Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ, Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciurĭ:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. sĕu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

„Gazeta" iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șese lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe sése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe sése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. sĕu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 208. Brașovŭ, Joi 22 Septemvre (4 Octomvrie) 1888.

Nou abonamentŭ

la

„GAZETA TRANSILVANIEI".

Cu 1 Octomvrie 1888 st. v. se deschide nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toți amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ 3 fl.
pe șese lunĭ 6 fl.
pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ 10 francĭ,
pe șese lunĭ 20 francĭ,
pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Brașovŭ, 21 Septemvrie v.

Astă séră și mâne Românii năsĕudenĭ serbătorescŭ inaugurarea nouei clădirĭ a gimnasiuluĭ lorŭ.

Se împlinescŭ 25 de anĭ, de când sub scutulŭ și sub înaltulŭ patronagiu alŭ monarchului nostru s'a înființatŭ gimnasiulŭ din Năsĕudŭ, în 1863.

Ce mare deosebire între timpurile de atuncĭ, și de acuma!

La 1863 Românii ardelenĭ începuseră a spera, că după atâtea jertfe aduse pe altarulŭ patriei, vorŭ fi împărtășițĭ și ei în egală mĕsură de drepturile, de carĭ se bucurau și celelalte națiunĭ ale țĕrii. Dieta din Sibiiu proclamase egala îndreptățire a națiunei române cu celelalte națiunĭ ale Ardealului și monarchulŭ sancționase hotărîrile ei.

In mijloculŭ însuflețirei generale se redică școla secundară din Năsĕudŭ ca unŭ viu documentŭ, că și Românii din părțile nordice ale Ardélului vreau sĕ se bucure de binefacerile culturii, ale libertății și ale progresului.

Accentuămŭ acéstă împrejurare nu spre a pune în legătură școla cu politica, cu care n'are nicĭ unŭ amestecŭ, ci numai spre a arăta, că nicĭ sĕmênța culturii unui poporŭ nu póte încolți și rĕsări decâtŭ numai în timpurĭ favorabile desvoltării ei.

De când s'a înoratŭ érășĭ cerulŭ nostru politicŭ, nimicindu-se hotărîrile dietei ardelene dela 1863, nicĭ nu ni s'a mai oferitŭ bucuria de a asista la deschiderea unui nou gimnasiu românescŭ.

De unŭ șirŭ lungŭ de anĭ Românii din Caransebeșŭ și cei din Aradŭ așteptă cu sete sĕ-șĭ védă realisată vechia lorŭ dorință de-a avé și ei gimnasiele lorŭ. Totulŭ s'a pusŭ în mișcare. S'au adunatŭ mijlócele și s'a făcutŭ apelŭ la facultatea, ce le-o dă legea de a'șĭ înființa asemenĭ institute de cultură naționale. Dér înzadarŭ, căcĭ noulŭ sistemŭ nu mai vrea sĕ încăldéscă cu radele sale și cultura neamului românescŭ.

Rĕmas'amŭ dér cu scólele, câte amŭ apucatŭ a ni le înființa în vremurĭ mai bune și multe lupte și nĕcazuri au avutu sĕ sufere ómenii noștri iubitorĭ de cultură spre a conserva aceste pepiniere ale culturei nóstre românescĭ ferindu-le de stricăciunile vijeliei, ce s'a ridicatŭ asupră-le.

Luptatu-s'au și Românii năsĕudenĭ destulŭ pentru susținerea și desvoltarea gimnasiului lorŭ și cu mare greu au isbutitŭ în fine a-șĭ face o clădire nou, mai corespundĕtóre, din veniturile fondurilorŭ lorŭ.

Mâne se va sânți noua zidire a gimnasiului. Se va desvolta și órecare pompă, fórte îndreptățită la asemenĭ ocasiunĭ, mai alesŭ după ce se serbéză și aniversarea de 25 de anĭ a gimnasiului.

Ceea ce va apăré însĕ în mijloculŭ serbărilorŭ din Năsĕudŭ ca o amară ironiă a sorții, va fi împrejurarea, ce o relevéză mai mulțĭ articolĭ ai foilorŭ guvernamentale maghiare din Clușŭ, după care faimosulŭ fișpanŭ dela Bistrița, br. Banffy Dezsó, voiesce sĕ formeze centrulŭ acestorŭ serbărĭ, atribuindu-șĭ șieșĭ meritulŭ în privința desvoltării și propășirei scólelorŭ din Năsĕudŭ.

Nimenĭ altulŭ, decâtŭ însușĭ inspectorulŭ de scóle Dr. Havas Gyula, care îi dă fișpanului mână de ajutorŭ spre a înființa în ținutulŭ Năsĕudului scóle comunale cu limba maghiară, ca sĕ facă concurență scólelorŭ române confesionale, acéstă unéltă a lui Banffy vine și laudă pe măiestrulŭ sĕu pentru minunile ce le-ar fi făcutŭ de când se află la cârma comitatului, vine și declară, că noua clădire a gimnasiului din Năsĕud este „monumentulŭ, care și peste seculĭ va anunța lumei, că a fost ziditŭ de romanofagulŭ br. Banffy Dezsŏ pentru fiii setoșĭ de cultură ai naționalității române."

Va sĕ dică nu mai valoréză nimicŭ sângele vĕrsatŭ de bravii grănițerĭ pentru tronŭ și patriă timpŭ de unŭ veacŭ, nu nimicŭ averea ce și-au câștigat'o prin jertfe și merite și scutulŭ și patronagiulŭ ce li l'a oferitŭ monarchulŭ, ci totulŭ se reduce la grația unui fișpanŭ, care este preamăritŭ de ai sĕi pentru „meritele", ce și le-a câștigatŭ ca „istețŭ maghiarisator!"

Comedia politică ce au de gândŭ șoviniștii sĕ-o jóce la serbătórea de mâne din Năsĕudŭ, nu va puté însĕ întuneca nicĭdecum importanța ei culturală, nu va puté șterge nimicŭ din adevĕratele stăruințe și jertfe aduse de fii poporului năsĕudénŭ pentru acestŭ aședămêntŭ de cultură.

In acésta firmă credință adresămŭ urările nóstre sincere fraților năsĕudenĭ în ajunulŭ marei lorŭ serbătorĭ culturale și le dicemŭ: Numai înainte!

„Pesti Naplo" despre noulŭ ministru de instrucțiune.

Intr'unŭ articulŭ publicatŭ în numĕrulŭ sĕu dela 27 Sept., „Pesti Naplo" recomandă ministrului de instrucțiune înainte de tóte tactŭ, spre a evita conflicte nefolositóre. Multele „esperimente" ale predecesorului sĕu dovedesc deja acuma astfelŭ de scăderĭ, încâtŭ trebue sĕ se afle unŭ remediu pentru delăturarea lor.

„Legea pentru scólele medie", — dice „P. Naplo" — are numai din punctŭ de vedere politicŭ nisce avantage, la carĭ trebue sĕ ținemŭ cu tăriă. Acéstă lege a deschisŭ ideei de statŭ o potecă mai largă decâtŭ a avutŭ până acuma. Dér problema scolară nu a resolvat'o nicĭ decum, instrucțiunea în scólele medii este încă totŭ defectuósă. Exemplele esterne ce se imitéză, nu se potrivescŭ cu cerințele nóstre.

„In cadrulŭ resortului Cultelorŭ și Instrucțiunii este însĕ și mai delicată și mai importantă, decâtŭ cestiunile confesionale, *cestiunea naționalităților. Și bărbatulŭ, care în fruntea acestui resortŭ va sci sĕ exploateze scólele în cestiunile de naționalitate, își va câștiga înaintea națiunii mai marĭ merite decâtŭ orĭce beliduce victoriosŭ.* Cestiunea de naționalitate stă în strînsă legătură cu cestiunile confesionale. Afacerile scolare ale bisericilorŭ sêrbescĭ, române și slovace, dau prilegiu pentru căștigarea unorŭ astfeliu de merite, carĭ potŭ fi seducĕtóre pentru nobila ambițiune, dér suntŭ chiar imperative pentru datoria patriotică."

„Energiă, cutezare așteptămŭ dela politica de culte și instrucțiune publică, dér tóte acestea le esprimămŭ cu cuvêntulŭ: tactŭ; căcĭ suntemŭ convinșĭ, că cu mijlócele, ce stau la disposițiune, cu tactŭ putemŭ ajunge totŭ, fără tactŭ nimica. Contele Albin Csaky cu prima

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS."

(3)

Cipariu și filologia română.

In fine, făcêndŭ óre-carĭ concesiunĭ principiului foneticŭ, se declară cu unanimitate pentru ortografia cipariană, care are de normă principiulŭ etimologicŭ și care este „conservatorulŭ formelorŭ celorŭ bune, regulatorulŭ de anomaliă, aducĕtorulŭ la unitate a diferențelorŭ *fonetice*; cu unŭ cuvêntŭ: e unŭ principiu de perfecționare a limbei," (Vedĭ dr. G. Silași în făsciόra a III din „Renascerea limbei românescĭ, în vorbire și în scriere" p. 391).

Apoi la 1862 ortografia lui Cipariu îșĭ ținŭ triumfulŭ sĕu; dér cu tóte acestea isprăvile sale ulteriόre au fostŭ mai multŭ morale.

Am comisŭ o mică digresiune, însĕ sĕ ne erte lectorulŭ, căcĭ ne vomŭ emenda în viitorŭ.

Purismulŭ limbei a fostŭ o problemă de viéță pentru decedatulŭ nostru filologŭ. Obiectulŭ purismului limbei după Cipariu nu e numai a depărta din limbă totŭ ce se afla archaicŭ, cuvinte, forme, sintactică și totŭ ce se trage din limbĭ de caracterŭ diversŭ de alŭ limbelorŭ române, — ci încă și din cele române a nu cuprinde nimicŭ, ce orĭ e străinŭ întru sine, subîntrodusŭ de aiurea, orĭ e caracteristicŭ pentru acele dialecte, (vedĭ principii de limbă și scriptură p. 11). Ba „nicĭ ce se află în limba latină nu judecămŭ a se puté recepe totŭ și fără alegere în limba românéscă, — nu din temere de străinismŭ, — ci din acelŭ motivŭ, că limba românéscă nu e latină, precum nicĭ italiană, de și sémĕnă multŭ și în multe una cu alta". o. c. p. 12). Nu, cu atâtŭ mai vîrtosŭ nu, cu câtŭ dialectele și monumentele românescĭ de prin secolii XV—XVII ne servescŭ unŭ materialŭ abundentŭ de forme și terminalogii pe carĭ a le reînoi nu e lucru greșitŭ.

In casulŭ însĕ, când recurgerea la limba latină devine indispensabilă, atuncĭ, luândŭ elemente din dênsa, sĕ fimŭ precauțĭ și avarĭ cu privire la aplicarea formelorŭ și terminațiunilorŭ, bine sciindŭ, că în forme și terminațiunĭ suntemŭ avuțĭ, de alta, că forma și terminațiunea dispune de o forță magică, ce asimiléză elementele diverse. (op. c. p. 12.) Dér în fine nicĭ din motivulŭ, că suntŭ forme de ale limbei latine ante-ciceroniane, carĭ s'au perdutŭ cu totulŭ din latina clasică, au rĕmasŭ însĕ intacte în limba românéscă. (o. c. p. 20).

Convingerea lui T. Cipariu, că limba română e adevĕrată latină era așa de desvoltată și pronunțată, încâtŭ face conclusiunea: „Noi nu mai putemŭ suferi apoi sĕ ne dică, că a nóstră s'a schimbatŭ, depărtându-se de formele vechĭ latine, care suntŭ și ale nóstre și apropiindu-se cătră cele grecescĭ".

Obiectulŭ mai de aprópe — dice T. Cipariu, — la care ne concentrarămŭ tóte puterile a fostŭ acéstă dulce limbă, căreia se închinară părinții noștri ca unui idolŭ viu și însuflețitorŭ, singurulŭ tesaurŭ, ce nĭ-a rĕmasŭ dela ei, ereditate neînstrăinată și necomună cu alții, și care ca unŭ firŭ roșiu singurŭ e în stare de a ne conduce prin tóte labirintele întunecate ale istoriei acestui poporŭ anticŭ."

Și mândru de misiunea sa continuă: „Noi, carĭ crescurămŭ și amŭ îmbĕtrânitŭ în brațele filologiei limbelorŭ, de care nu nĭ-a fostŭ rușine și din care spusemŭ cele mai dulcĭ bucurii ale inimii, nu putemŭ fără pĕcatŭ negligea singură acéstă ereditate părintéscă, ce o avemŭ dela cei ce după D-deu ne deteră viéța."

Diversitatea sistemelorŭ ortografice, sĕu mai bine disŭ anarchismulŭ în limbă și scriptură îlŭ combătea în următorulŭ modŭ: .... „nu e cu putință a scrie după pronuncia tuturora, nu numai din causa varietății în pronunciarea prin atâtea provincii române, ci și pentru că nu avemŭ unŭ dialectŭ defiptŭ recunoscutŭ de tótă Românimea ca p. e. la Italienĭ etc." Pentru a ajunge la o unitate perfectă trebue sĕ studiămŭ filologia națională. La acésta e avisatŭ totŭ Românul literatŭ *căcĭ totŭ omulŭ literatŭ caută sĕ fiă filologŭ, décă nu în respectulŭ limbei sale*, precum logicŭ caută sĕ fiă totŭ omulŭ, care vré sĕ fiă dreptŭ cugetătorŭ. Numai făcêndŭ Românulŭ literatŭ ast-felŭ, va puté documenta, că e de origină romană, nu slavă, și că limba românéscă e o romană, nu slavă."

Terminămŭ de astă dată articolulŭ nostru cu cuvintele bine resunătóre ale domnului A. Odobescu de acum e anul, rostite în o seriă de articole despre Cipariu, despre marea sa importanță ca filologŭ românŭ, cetățenŭ și dascalŭ:

„Décă noi Românii amŭ trăi o viéță

sa enunciare ca ministru a datŭ semnŭ, că posede tactŭ. Acéstă o constatămŭ cu bucuriă și așteptămŭ activitatea sa ulterióră.“

Curiosŭ lucru! „P. Naplo“ pretinde dela ministrulŭ Csaky sĕ fiă cu tactŭ, dér îi cere totdeodată sĕ fiă energicŭ și *cutezătorŭ*, pentru ca sĕ-șĭ câștige merite pe tĕrêmulŭ afacerilorŭ scolare ale bisericelorŭ sêrbescĭ, române și slovace. Décă e vorba de energiă calea-valea, acésta se mai póte împreuna cu tactulŭ, dér *cutezarea* în afacerĭ de școlă și bisericescĭ: tóte, numai tactŭ nu promite. Orĭ dóră cunósce „P. Naplo“ și unŭ tactŭ șovinisticŭ și despoticŭ. Așa se vede din vorbele lui de mai susŭ, carĭ suntŭ pré bătĕtóre la ochĭ. Dér atuncĭ nu ar trebui sĕ vorbéscă de tactŭ, ci de *tactică*.

O astfeliu de tactică însĕ cum o recomandă „P. Naplo“ noului ministru Csaky, noi, nicĭ cei mai marĭ dușmanĭ sĕ îi fimŭ, nu i-amŭ putea-o recomanda. Décă contele Albin Csaky posede în adevĕrŭ tactulŭ ce i se atribue, atuncĭ elŭ la tóte se va puté gândi, numai la aceea nu, ca sĕ facă bucuriă fanaticilorŭ dela „P. Naplo“, prin exploatarea scólelorŭ nemaghiare în sensulŭ lorŭ.

DIN AFARĂ.

Cermonialulŭ primirei împĕratului Wilhelm II. la Vaticanŭ, astfelŭ după cum a fostŭ alcătuitŭ și primitŭ de pontificele suveranŭ cu concursulŭ marilorŭ demnitarĭ ai Curiei, este următorulŭ:

Sfinția Sa doresce a da acestei serbărĭ o strălucire ne obicĭnuită. Toțĭ Cardinalii, Episcopii și Prelații, carĭ alcătuescŭ curtea pontificială, suntŭ poftițĭ a lua parte la dênsa.

Guardele Palatină și Elvețiană vorŭ forma șirurĭ dela întrarea Vaticanului până la sala de recepțiune, care în acelașŭ timpŭ este și sala tronului.

Guardele nobile vorŭ încungiura tronulŭ pontificialŭ și vorŭ face serviciulŭ de onóre. Printre Cardinalii invitațĭ sépte vorŭ fi așezațĭ în jurulŭ tronului printre care vorŭ fi și cardinalii germanĭ. Tronulŭ va avé două scaune: unulŭ mai înălțatŭ pentru Papa, și celălaltŭ mai micĭ și mai josnicŭ pentru împĕratulŭ.

Cardinalulŭ Pecci, fratele lui Leonŭ XIII, însoțitŭ deoparte din înalții demnitarĭ ai Curții Pontificale, va întêmpina pe Wilhelm II în forulŭ Vaticanului, și'lŭ va conduce în fața pontificelui suveranŭ care-lŭ va aștepta șezêndŭ pe tronŭ.

*

Ministrulŭ de interne francesŭ a publicatŭ, suntŭ acum câteva zile, listele complete ale alegĕtorilorŭ, ce vorŭ puté lua parte la votŭ în cursulŭ anului 1888—89.

Suntŭ 10.416,293 de alegĕtorĭ înscrișĭ; cu unŭ sporŭ de 69,466 de alegĕtorĭ peste listele anului 1887—1888. Acéstă sporire se raportă mai în tóte districtele.

*

La *Gleichenberg* s'a ținutŭ, sub președința regelui Milanŭ, unŭ consiliu compusŭ din d-nii Cristicĭ, Georgevicĭ, Mijatovicĭ, Milojovicĭ; unde s'a discutatŭ afacerea divorțului.

S'a luatŭ hotărîrea ca orĭ și ce arangiamentŭ cu M. S. Regina Natalia sĕ nu se facă, ci procesulŭ sĕ-șĭ urmeze cursulŭ sĕu.

SCIRILE ZILEI.

Maiestatea Sa împĕratulŭ *Franciscŭ Iosifŭ* a conferitŭ ministrului-președinte italianŭ *Crispi* marea cruce a ordinului S-lui Stefanŭ.

***

Unŭ studentŭ românŭ ne presintă o *monedă de argintŭ* de pe timpulŭ împĕratului romanŭ Adrianŭ (117—138 d. Chr.), pe care nisce ciobanĭ o au găsitŭ în muntele Jidu (munții celorŭ 6 județe, comitatulŭ Sibiiu). Pe aversulŭ acestei monede se observă fórte bine capulŭ încoronatŭ alŭ lui Adrianŭ. In fața și dosulŭ capului se vĕdŭ cuvintele „*Hadrianus augustus*“. Pe reversŭ se vede o femeia. Acéstă femeiă se pare că are aripĭ. Mâna dréptă o ține la capŭ, și în mâna stângă are unŭ spicŭ alŭ cărui paiu atinge pământulŭ. In fața femeii se vede unŭ III romanŭ, ér în dosulŭ femeii literele C. O. S. — Din cartea de numismatică a d-lui Dr. I. G. Th. Grässe (o carte lucrată cu deosebită privire la cabinetele numismatice din Germania) reese, că până la anulŭ 1860 acéstă monedă nu se afla în nicĭ unŭ cabinetŭ numismaticŭ din tótă Germania.

***

Mersulŭ trenurilorŭ pe timpulŭ de érnă s'a publicatŭ deja, fără sĕ fi suferitŭ nicĭ o modificare. Numai pe linia Brașovŭ-Predealŭ vorŭ comunica trenurile accelerate Nr. 301 și 302 numai până la 15 Noemvre inclusivŭ. In celelalte ordinea a rĕmasŭ neschimbată.

***

Ni-se comunică, că zilele acestea au plecatŭ de aicĭ spre Berlinŭ trei musicanțĭ, carĭ făceau parte dintr'o musică țigănéscă. Ei suntŭ angagiațĭ de șefulŭ unei musice din Viena cu diurnă de 3 fl. 50 cr. Din Berlinŭ eventualŭ vorŭ pleca *spre America* cu diurnă de 10 dolarĭ.

***

Clerulŭ și poporulŭ românŭ din tractulŭ Chișineului a sĕrbătoritŭ în ziua de 15 (27) Septemvre *jubileulŭ de 50 de anĭ de preoțiă* a venerabilului protopresbiterŭ *Petru Chirilescu*. — Priméscă și din partea nóstră vrednicululŭ jubilantŭ sincere felicitărĭ!

***

Epoca scrie, că d-șóra *Carlota Leria*, care se află la Sinaia, a fostŭ chemată grabnicŭ la Parisŭ, unde i se propune unŭ angajamentŭ strălucitŭ la opera mare. D-șóra Leria a plecatŭ imediatŭ.

***

Călĕtoria cu velocipedulŭ dela Brașovŭ la Bucurescĭ, despre care amintirămŭ zilele trecute, a fostŭ făcută de d-lŭ *Alexandru Rosner*. Dsa a plecatŭ din Brașovŭ în 23 Septemvre la órele 6 și 7 minute diminéța și a ajunsŭ în Bucurescĭ ziua următóre la 7 óre séra. Anume: dela Brașovŭ la Predealŭ d. Rosner a făcutŭ 3 óre și 43 m., dela Predealŭ la Sinaia 1 oră și zece minute, dela Sinaia la Ploeștĭ 10 óre, ér dela Ploeștĭ la Bucureșcĭ 3 óre. Așa dér d. Rosner a făcutŭ acéstă călĕtoriă în 24 de óre și 53 de minute.

Adunarea Societății pentru fondŭ de teatru românŭ.

Discursulŭ d-lui președinte **Iosifŭ Vulcanŭ,** *cu care a deschisŭ adunarea generală a Societății în Lugoșŭ la 29 Septemvre st. n.*

Onorabilă adunare generală!

Intêmpinarea simpatică, ce s'a făcutŭ în orașulŭ acesta Societății nóstre acum a doua-óră, îmĭ impune plăcuta datoriă, ca primele cuvinte ce le rostescŭ din loculŭ ce am onórea a-lŭ ocupa, sĕ fiă ale sentimentului de mulțămită ferbinte.

Orĭ câtŭ de căldurósă este însĕ simpatia ce manifestațĭ fațǎ de noi și cu acéstă ocasiune, aceea nu ne surprinde, căcĭ am sciutŭ că stégulŭ pe care strălucesce cuvêntulŭ „cultură“ pe aicĭ nu póte fi primitŭ decâtŭ cu entusiasmŭ. Trecutulŭ acestui ținutŭ nĭ-a inspiratŭ convingerea acésta. Acelŭ trecutŭ ne-a deprinsŭ sĕ vedemŭ sprijinindu-se la d-vóstre tóte mișcările nóstre culturale; ba am avutŭ ocasiune sĕ zărimŭ isbucnindŭ din acestea părțĭ chiar unele din primele scîntei ale deșteptării intelectuale române.

Bănatulŭ își are pagina în istoria desvoltării nóstre culturale. Paulŭ Iorgovicĭ și Chichindealŭ suntŭ nisce columne ale acevteia. Generațiunea actuală, depositara stăruințelorŭ bĕtrâne, nu nu póte decâtŭ sĕ mérgă înainte pe calea începută.

*

Inaintarea nóstră în cultură, pornită din mai multe puncte, reclamă ca toți sĕ ne facemŭ datoria. Și în deosebĭ societatea nóstră are neapĕrată trebuință de ajutorulŭ tuturora, căcĭ numai cu puterĭ unite va puté realisa scopulŭ ce și l'a fixatŭ. Suntŭ opt-spre-zece anĭ de când ne constituirămŭ și abia acuma putemŭ sĕ constatămŭ, că avemŭ o temeliă, care ne asigureză trăinicia ideii ce voimŭ sĕ întrupămŭ.

Cam târziu atingemŭ resultatulŭ acesta; dér și acuma ne umple de bucuriă, căcĭ are sĕ convingă pe orĭ cine, că întreprinderea nóstră nu este o luptă stérpă în care ne risipimŭ de prisosŭ puterile, că nisuința nóstră din anŭ în anŭ se învêrtoșéză mai tare și că realisarea scopului finalŭ este asigurată.

Când s'a înființatŭ Societatea nóstră o sémă de ómenĭ de ai noștri, pessimiștĭ afară din cale, clătinândŭ din capŭ, ziceau că umblămŭ după utopii și că 'n casulŭ celŭ mai bunŭ numai generațiunea a treia séu a patra va puté vedé realisându-se scopulŭ.

Ce vrețĭ?! — ne ziceau și ne zicŭ ei. Dér nu vedețĭ, că idea vóstră reclamă unŭ fondŭ colosalŭ și că n'avețĭ s'apelațĭ decâtŭ la societatea românéscă?! Slabă nădejde. Societatea românéscă are două slăbiciunĭ marĭ: nepăsarea și sărăcia; cei cu dare de mână nu pré au sentimentulŭ datoriei, ér cei ce-lŭ au sunt sĕracĭ. Aceste două defecte suntŭ stâncile de carĭ se izbescŭ la noi tóte pornirile frumóse, ele suntŭ stavilele progressului nostru. Voițĭ esemple? Etă Associațiunea transilvană! Suntŭ aprópe trei zecĭ de anĭ de când s'a înființatŭ și la începutŭ cu toții ne-amŭ pusŭ umerulŭ s'o redicămŭ. Și cum stă astăzĭ! Are unŭ fondŭ din care abia se póte ajutora o mică parte din aspirațiunĭ. — Se simte necesitatea d'a înființa o școlă mai înaltă de fete. Associațiunea transilvană aduce jertfe marĭ în interesulŭ acesta; apoi face apelŭ către publiculŭ românescŭ sĕ contribue. Și care e resultatulŭ? Școla înființată se luptă cu deficitŭ. — Literatura? Dér cine o sprigineșce? Dóră salónele? Insĕ prin cele din Ungaria nu o pré înțelegŭ, prin cele din Ardealŭ și 'n părțile banatice se cultivă limba germană, în Bucovina le copleșeșce totŭ idiomulŭ acesta însoțitŭ de celŭ slavicŭ; ér în România n'auzĭ decâtŭ franțuzeșce; în tóte și pretotindenĭ literatura română este orfană, părăsită. Séu dóră casinele i dau spriginulŭ? Nicĭ acestea. Ele gândescŭ că-șĭ împlinescŭ misiunea, décă se abonéză la câteva ziare; însĕ cărțĭ, și mai cu sémă cărțĭ de valóre, nu cumpără. Publiculŭ? Acela își caută de treburĭ și n'are timpŭ sĕ se ocupe de literatură. — Artele? Sĕ nicĭ nu vorbimŭ de acestea! Talente am avé, dér unde-sŭ Mecenații? — Se zice, că suntemŭ sĕracĭ. Este adevĕratŭ. Ne lipsescŭ multe de tóte, dér sărăcia nóstră de frunte e lipsa de zelŭ. Fără zelŭ nu facĭ nimica, sĕ fi chiar bogătoiulŭ lumei; de ai zelŭ, uițĭ că eștĭ sĕracŭ, căcĭ zelulŭ scóte și din busunarulŭ cerșitorului gologanulŭ. In timpulŭ mai nou, acestorŭ două scăderĭ li s'a mai adăugatŭ una și mai mare: disarmonia ce s'a vêrîtŭ în classa inteligentă română. Duceți-vĕ orĭ unde, și în totŭ loculŭ vețĭ găsi-o sfâșiată. Avemŭ totŭ felulŭ de partide, ne sfădimŭ pentru politică, ne desbinămŭ pentru confesiune, ne cârăimŭ pentru posițiunea socială, ne invidiămŭ starea materială și pretutindenea ne urîmŭ personalminte, ba în unele locurĭ am ajunsŭ până acolo, încât amicii vechĭ nu se mai cunoscŭ și nicĭ nu se salută. Noi între noi ne luptămŭ, ne sfâșiămŭ, ne consumămŭ și ne risipimŭ puterile. — Astfelŭ de societate nu póte sĕ facă nicĭ lucrulŭ celŭ mai micŭ, chiar nimica. E bine, cu astfelŭ de societate voițĭ sĕ facețĭ teatrulŭ naționalŭ, care cere sprijinulŭ materialŭ și intelectualŭ alŭ tuturora?!“

Am auzitŭ de multe orĭ aceste observațiunĭ pesimiste. Și tocmai de aceea sunt de părere, că trebue sĕ le relevămŭ în publicitate. E timpul și loculŭ, mai cu sémă în o astfelŭ de adunare, sĕ le discutămŭ, sĕ le esaminămŭ și sĕ ne facemŭ conclusiunea.

E bine, merită óre societatea română apostrofarea ce i se face? Ca sĕ putemŭ rĕspunde, trebue sĕ esaminămŭ întâiu activitatea ei. Ce face societatea română?

Lucréză ea multŭ séu puținŭ, este o cestiune de aprețiare; dér în o privință nu putemŭ decâtŭ s'avemŭ toțĭ aceeașĭ părere, că adecă ea ne produce totŭ ce avemŭ. Insĕ décă vomŭ constata, că în timpŭ relativŭ scurtŭ amŭ înaintatŭ fórte răpede și că cu ce factorĭ s'a produsŭ progresulŭ acesta: érășĭ trebue sĕ fimŭ unanimĭ întru a recunósce, că zĕu societatea română a făcutŭ multŭ, fórte multŭ.

Noi n'avemŭ aristocrațiă, căcĭ timpurile vitrege nĭ-au răpit'o; aprópe toțĭ câțĭ formămŭ azĭ classa inteligentă, amŭ eșitŭ din poporŭ; părinții, moșii noștri cu marĭ jertfe ne-au ținutŭ pe noi séu pe înaintașiĭ noștri la școlĭ; unii șĭ-au cheltuitŭ cu băieții lorŭ totŭ avutulŭ, alții le-au dusŭ hrana în desagĭ, până ce i-au făcutŭ ómenĭ cu carte. Cartea a fostŭ aprópe singura moștenire a generațiunii actuale. Muncindŭ din greu traiescŭ ómenii noștri și cu sudórea feței își facŭ unii câte o stăricică.

Și cu tóte acestea, școlile nóstre dela sate se totŭ înmulțescŭ, tinerimea de ambele secse înaintéză în cultură, talentele alese studiéză la universitățĭ cu stipendii, preoțimea se reîntórce cu titlurĭ academice, avemŭ bărbațĭ cu renume și peste frontierele patriei nóstre, din anŭ în anŭ se înființéză câte o tipografiă nouă, direcțiunea literaturei a începutŭ sĕ dea pe o cale mai bună, institutele de învĕțământ se sporescŭ și cele vechĭ iau unŭ avêntŭ mai înaltŭ, diecesele nóstre dispunŭ de marĭ fondurĭ culturale, începemŭ sĕ întemeiămŭ institute de creditŭ și economii din prisosulŭ nostru dămŭ și artelorŭ, rădicămŭ drapelulŭ Thaliei române, încetulŭ cu încetulŭ, crucerŭ cu crucerŭ, i adunămŭ unŭ fondŭ... Unŭ progresŭ giganticŭ în timpŭ de 30—40 de anĭ, representândŭ tóte mișcările nóstre culturale unŭ capitalŭ de mai multe milióne, adunatŭ din — sĕrăcia nóstră.

Unŭ resultatŭ uimitorŭ acesta! Trebue sĕ ne luămŭ pălăria și sĕ ne închinămŭ activității care l'a produsŭ. Acésta probéză totodată puternicululŭ spiritŭ de con-

---

mai intelectuală, décă celŭ puținŭ pre câmpulŭ cultivării nóstre literare amŭ trăi o viéță mai înfrățită cu tot acea, ce este némŭ românescŭ pe fața pământului, mórtea lui Timotei Cipariu, care s'a întêmplatŭ acum vre-o patru sĕptĕmânĭ (la 3 Septembre s. n.) în orașulŭ școlarŭ alŭ Românilorŭ, în Blașiu, arŭ fi fostŭ unŭ evenimentŭ ce s'ar fi resimțitŭ dincóce de Carpațĭ totŭ cu atâta emoțiune, câtŭ și dincolo.

Dér, din nenorocire acum, la noi, preocupațiunile suntŭ mai multŭ locale, de câtŭ naționale; ne orbescŭ ómeni cu vază trecĕtóre și nesocotimŭ pre cei cu calitățĭ și virtuțĭ trainice. D. Iónŭ Ghica a zis'o fórte bine în cuvintele ce d-sa a consacratŭ, acum câțĭ-va anĭ poetului Grigorie Alexandrescu. D-lui nĭ-a arătatŭ cum pentru unŭ omŭ sĕracŭ, care a fostŭ de zece orĭ ministru și póte a încurcatŭ tóte, se scólă, la noi, marea și sarea, tóte corpurile constituite, miniștrii și profesorii, ca sĕ-lŭ însoțéscă cu alai până la grópă; ér pentru unŭ mare poetŭ, cum a fostŭ Grigorie Alexandrescu, abia câțĭ-va inșĭ, vechĭ prietinĭ ai lui, urméză în tăcere, fără steagurĭ, fără tobe și fără surle, modestulŭ lui dricŭ, ce trece nebăgatŭ de nimenĭ în sémă.

Totŭ așa de puținŭ resunetŭ a avutŭ aicĭ în România liberă, și trecerea din viéță a celui mai renumitŭ și mai erunitŭ cunoscătorŭ alŭ limbeĭ nóstre, a bărbatului, carele prin știința și patriotismulŭ sĕu luminatŭ și desvoltatŭ, era privitŭ ca și ultimulŭ părinte și reazimŭ alŭ acelei părțĭ din românime, ce încă nu'i părtașă la independența română.

Negreșitŭ, că arŭ fi fostŭ cu totulŭ într'altŭ felŭ, décă octogenarulŭ eruditŭ și patriotŭ românŭ dela Blașiu, s'arŭ fi broditŭ sĕ fie de zece orĭ ministru la Peșta, séu aiurea.

Elŭ a fostŭ mai multŭ decâtŭ atâta! Totŭ renumele zadarnicŭ alŭ ómenilorŭ de statŭ se va risipi ca cenușa în vêntŭ, atuncĭ cândŭ flacărea lucitóre ce'i împresórá în timpulŭ domnireĭ, va fi mistuitŭ din trufașa lorŭ tulpină; dér meritele bărbatuluĭ, carele o viéța întrégă a muncitŭ spre a desțeleni și a prăsi țarina cea mai temeinică a naționalitățeĭ nóstre, adecă spre a descurca ițele împletecite ale limbei strămoșeșcĭ meritele aceluia, din zi în zi, se vorŭ ivi mai vii și mai mărite!“

(„Românulŭ“) **Valentinŭ Dioniu.**

servare alŭ elementului nostru și puterea de viéță a gintei căreia aparținemŭ.

Este adevĕratŭ, că s'arŭ fi pututŭ face și mai multŭ, căcĭ zelulŭ uneorĭ cam slăbasce, ér de altă-dată indiferentismulŭ ne veștedesce multe inițiative laudabile și nu arare orĭ disarmonia pune pedecĭ la realisarea unorŭ idei salutare. Nu toțĭ ne facemŭ datoria, mulțĭ lipsescŭ dela posturile lorŭ; durere, căcĭ décă toțĭ arŭ fi la înălțimea misiunii lorŭ: cu talentele și cu purtările nóstre străvechĭ amŭ puté produce minunĭ.

Dér la alte națiunĭ nu dămŭ de asemenea defecte? Egoismulŭ, interesele familiare, ambițiunea vanitósă, invidia și ura, pasiunea de îmbogățire, iubirea lucsului, nepăsarea de causele de obște, n'au și 'n ele unŭ rolŭ însemnatŭ? Viéța lorŭ socială, în egale condițiunĭ de esistență cu a nóstră, lucréză ea mai multŭ decâtŭ societatea română? Ba. Cu ce dreptŭ putemŭ déră pretinde, ca numai a nóstră sĕ n'aibă slăbiciunĭ, că numai ea sĕ fie tótă virtute și sĕ facă mai multŭ decâtŭ alte némurĭ?

Disarmonia, ce e dreptŭ, dóră e maĭ mare decâtŭ la alte națiunĭ. Dér ce sĕ facemŭ!? Sângele ni-i de vină. E mai ferbinte, curge mai repede decâtŭ alŭ altora. Temperamentulŭ nostru e mai impresionabilŭ. Are timbrulŭ rassei latine.

Insĕ orĭcâtŭ de acute arŭ deveni a uneorĭ raporturile nóstre sociale, suntŭ marginĭ peste carĭ valurile ei nu străbatŭ, suntŭ considerațiunĭ, carĭ punŭ stavilă isbirilorŭ stricăciόse, suntŭ cuvinte, carĭ facŭ punte deasupra prăpastiei ce desparte patimele înverșunate.

Orĭ câtŭ de multŭ ne-amŭ urî, orĭcâtŭ de grozavŭ ne-amŭ vorbi de rĕu, orĭ câtŭ de crâncenŭ ne-amŭ dușmăni: când vine vorba de cultura nóstră, când se cere concursulŭ nostru în interesulŭ ei, nimenea nu mai esitéză, se uită tóte certurile de păn' atuncĭ, toțĭ ne-adunămŭ sub stégulŭ ei, dămŭ mâna ca frațĭ, și lucrămŭ împreună.

Adunările generale ale Societății nóstre ne-au oferitŭ destule ocasiunĭ, ca sĕ ne dobândimŭ convingerea acésta. La apropierea stégului nostru, societatea română pretótindene s'a schimbatŭ ca prin farmecŭ; nențelegerile s'au îmbinatŭ în o frățietate armoniósă și roditóre; indiferentismulŭ s'a prefăcutŭ în zelŭ, bogatulŭ și sĕraculŭ de-o potrivă ș'a deschisŭ pungile, ba și vĕduvele șĭ-au adusŭ obolulŭ. Astfelŭ, pe lângă multele trebuințe ce-i reclamă ajutorulŭ, societatea română ne-a pusŭ la disposiția unŭ fondŭ, care prin administrația comitetului se urcă adĭ aprópe la 50,000 fl.

Sumă mică încă spre a puté realisa scopulŭ finalŭ, dér îndestulitóre spre a susține — ceea ce ḑisei la începutŭ — că acuma avemŭ o temeliă, pe care putemŭ sĕ clădimŭ credința neclătită, că realisarea acelui scopŭ este asigurată.

*

Constatândŭ cu bucuriă, c'a sositŭ și timpulŭ acesta, am onóre a deschide adunarea generală.

Representațiune în afacerea rĕscumpărării regaliilorŭ.

(Urmare.)

Este unŭ principiu generalŭ juridicŭ, că pe nimenea nu este permisŭ a'lŭ pedepsi cu pedépsă mai grea decum este aceea, care a fostŭ statorită atuncĭ, când s'a comisŭ fapta penibilă. Pentru declararea falsă a venitului dreptului de cârcĭmăritŭ a fostŭ statoritŭ ca pedépsă suma de 1—4 orĭ luată a dării tăinuite, ér a ridica acum acéstă pedépsă la suma de 200—300 orĭ luată, la nicĭ unŭ casŭ nu este justŭ.

Fiăcare cetățénŭ este obligatŭ a declara sub contribuțiă nu numai darea dreptului de cârcĭmăritŭ, ci interesele întregului sĕu capitalŭ, ér neguțătorulŭ întregŭ venitulŭ neguțătoriei sale.

Óre cutezare-ar legislatura a confisca întregŭ venitulŭ capitalului, séu alŭ întreprinderilorŭ, care n'au fostŭ declarate sub contribuțiă? Séu dóră numai dreptulŭ de cârcĭmăritŭ forméză acea specie de avere, care se póte confisca sub firma tăinuirii contribuției? La acéstă întrebare proiectulŭ de lege rĕmâne datorŭ cu rĕspunsulŭ lămuritorŭ, ér în expunerea motivelorŭ numai atâta se ḑice în acéstă privință, că statulŭ pentru desdaunare nu póte primi altă basă, decâtŭ venitulŭ pusŭ sub contribuțiă, pentru că alta nu cunósce și după alta nu póte calcula înainte suma desdaunării, pe când acésta este fórte corĕspunḑĕtóre și fórte bună.

Recunóscemŭ cu tótă plăcerea, că venitulŭ pusŭ sub contribuțiă este o basă fórte comodă și din punctulŭ de vedere alŭ erariului fórte sigură, după care stabilirea desdaunării, precum ḑice motivarea, este numai o simplă operațiune aritmetică: așa este, dér acestŭ punct de vedere alŭ comodității nu póte avé atâta ponderanță, încâtŭ de dragulŭ lui singuraticii posesorĭ ai dreptului, parte fără vina lorŭ, parte cu vină, sĕ fiă condamnațĭ la pagubă atâtŭ de mare, ca aceia, cu care îi amenință proiectulŭ guvernului și care nu stă în nicĭ o proporțiă cu vina lorŭ.

Față cu declarațiunile false așaderă este de neapĕrată necesitate sĕ se afle chipulŭ și ocasiunea, de a se dovedi venitulŭ adevĕratŭ, décă legislațiunea nu voesce sĕ documenteze față cu proprietarii dreptulŭ de cârcĭmăritŭ, o procedură atâtŭ de nedréptă și nedémnă, ca și care numai în timpurĭ de sguduirĭ marĭ sociale și politice ne arată istoria.

Dér mai este unŭ punctŭ de vedere care la noi mai pe susŭ de tóte pledéză pentru resolvarea echitabilă a cestiunii acesteia: unŭ punctŭ de vedere, care stă mai susŭ ca interesele egoistice ale proprietarilorŭ — décă se cuvine sĕ ḑicemŭ așa — și a cărei simplă amintire este deajunsŭ pentru a atrage asupra sa în cea mai mers mĕsură atențiunea patrioticului nostru guvernŭ!

Acestŭ punctŭ de vedere, care neapĕratŭ trebue luatŭ în considerare, este situația proprietarilorŭ maghiarĭ din părțile ardelene, pentru care clasă exploatarea dreptului de cârcĭmăritŭ în fórte multe casurĭ este singurulŭ venitŭ sigur. Acésta este ultima basă, pe care se raḑimă, și décă și acésta se perde séŭ se ciungăresce în modŭ considerabilŭ, apoi și acestŭ elementŭ susținĕtorŭ alŭ statului merge spre perire, cade fără putere și incapabilŭ de esistență.

De altmintrelea afară de declarația falsă mai este unŭ casŭ, în care statorirea valorii de despăgubire cere îndreptare: anume acela, când pentru intervenirĭ oficiale, procese séu orĭ care alte cause, esploatarea dreptului regalŭ se sistéză séu nu se întêmplă așa, cum s'ar întêmpla între împrejurărĭ normale. Posibilitatea acestorŭ felŭ de casurĭ o recunósce și proiectulŭ în § 3 punctŭ 1., dér dă pasagiulŭ o astfelŭ de stilisare, încâtŭ pe basa lui nu s'ar puté aduce îndreptare nicĭ într'unŭ singurŭ casŭ.

Pasagiulŭ arătatŭ anume pretinde, ca împrejurarea, care a împedecatŭ esploatarea dreptului, sĕ fie resultatulŭ unei dispozițiunĭ oficiale greșite, contra căreia celŭ interesatŭ sĕ nu fi pututŭ folosi remedii legale.

Insĕ după ce scimŭ, că cestiunile de controversă ale dreptului de cârcĭmăritŭ se țină de competența autoritățilorŭ politice, și scimŭ, că contra dispozițiunilorŭ acestorŭ autorităţĭ numai atuncĭ nu se póte folosi remediulŭ de dreptŭ, décă ministerulŭ de interne a adusŭ o hotărîre, apoi după textulŭ proiectului ministerulŭ de finanțe ar trebui sĕ enunțe, că ministrulŭ de interne a făcutŭ dispozițiunĭ în modŭ evidentŭ greșite, pentru ca la statorirea desdaunării sĕ se pótă face abatere dela basa contribuției. Dér și atuncĭ este numai ilusiă remediulŭ oferitŭ de proiectŭ, pentru că și în acestŭ casŭ proiectulŭ permite numai atâta, ca desdaunarea proprietarului scurtatŭ sĕ se subtragă din desdaunarea celorlalțĭ proprietarĭ din comună, pe când este fórte posibilŭ, ba aprópe sigurŭ, că venitulŭ pe care unulŭ dintre proprietarĭ nu l'a folositŭ, cellalțĭ proprietarĭ nu l'a declaratŭ sub contribuțiă și astfelŭ acestŭ remediu excepționalŭ alŭ proiectului este numai la aparență.

Era făptele arată, că d. e. în comune, unde nu s'a făcutŭ limitația dreptului, de multe orĭ cârcĭmăresc liberĭ și fără ordine astfelŭ de ómenĭ, carĭ n'au nicĭ unŭ dreptŭ, și nu cârcĭmăresce și nu folosesce nimica acela, care are mai multŭ dreptŭ. In aceste comune neordonate venitulŭ dreptului regalŭ e nimica séu atâtŭ de micŭ, încâtŭ décă proprietarii arŭ fi îndrumațĭ sĕ-'lŭ împartă, despăgubirea împărțită ar trebui sĕ fie numĕrată cu groșița. Dér deși în în acéstă stare adevĕrată, dreptulŭ de cârcĭmăritŭ totŭ există și în asemenea comune, și décă statulŭ va introduce darea generală a vênḑĕrii spirtuóse, elŭ va primi venitulŭ întregŭ după consumpția comunelorŭ respective și prin urmare este echitabilŭ ca elŭ sĕ plătéscă și desdaunarea chiar așa, ca-și-cândŭ dreptulŭ ar fi deja regulatŭ și pe deplinŭ folositŭ.

Exploatarea mai multŭ séu mai puținŭ minuțiósă a unei averĭ încă nu dă nimenui dreptulŭ ca sĕ o pótă confișca pe nimica séu ieftinŭ. Când se expropriază o bucată de pămêntŭ, pentru aceea nu se plăteste mai puținŭ decâtŭ valórea productivitățiĭ sale, desi proprietarulŭ de anĭ de ḑile póte l'a lăsatŭ nalucratŭ și nu a produsŭ nimicŭ pe elŭ. Dela cine sĕ ia dreptulŭ de cârcĭmăritŭ aceluia trebui dată valórea, pe care o are în adevĕrŭ, fără considerare la aceea, că exploatat'a proprietarulŭ dreptulŭ deplinŭ séu ba.

(Va urma.)

Desvĕlirea statuei lui Miron Costin.

Duminecă s'a desvĕlitŭ în Iașĭ cu pompă deosebită statua lui Mironŭ Costinŭ, poetulŭ și istoriculŭ românŭ. Étă o schiță a ceremonialului desvĕlirei acestei statue:

La orele 2, scólele, societățile și delegațiunile au percursŭ stradele principale ale Iașilorŭ.

In momentulŭ desvĕlirei statuei, musicele și corurile scólelorŭ întonară câte unŭ imnŭ.

D. V. Ureche, căruia se datoresce inițiativa ridicării statuei și care cu asia ocasiune a datŭ dovadă de o stăruință și o neobosiélă laudabilă, a cetitŭ raportulŭ sĕu asupra lucrărilorŭ statuei.

D. M. Cogălniceanu a pronunțatŭ unŭ discursŭ, prin care a pusŭ în lumină meritele marei figurĭ ce se numesce Mironŭ Costinŭ.

Acestui discursŭ a rĕspunsŭ d. V. Pogorŭ, primarulŭ orașului Iașĭ.

Din partea Academiei a vorbitŭ d. N. Ionescu, care a depusŭ și o corónă.

Guvernulŭ era representatŭ prin d. Th. Rosetti, prim-ministru.

Palatulŭ era representatŭ de d. adjutantŭ regalŭ, colonelŭ Robescu, care a depusŭ de asemenea o corónă din partea Maiestăților Lorŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Viena, 3 Octomvrie. Pe când Majestățile lorŭ vorŭ face vênătóre în Stiria, contele Herbert Bismark va visita Budapesta, acompaniatŭ fiindŭ de șefulŭ de secțiune Szögényi.

Berlinŭ, 3 Octomvre. In Hamburg a sositŭ primŭ-procurorulŭ din Berlinŭ Groschuff, spre a conduce cercetarea stării lucrului în afacerea Geffken. Rudele lui Geffken au cerutŭ punerea lui în libertate pe temeiulŭ unei cauțiunĭ, dér întrebarea ce s'a făcutŭ în privința acésta la Friedrichsruhe a fostŭ negativă.

München, 3 Octomvre. La prânḑulŭ de gală prințulŭ regentŭ alŭ Bavariei a ridicatŭ unŭ toastŭ în sănĕtatea Impĕratului și a Impĕrătesei Germaniei. Indată după acésta s'a ridicatŭ Impĕratulŭ și a ḑisŭ: Este de lipsă pentru poporulŭ nostru ca principii Germanĭ sĕ țină cu credință unii cu alții. Promitŭ cu fidelitate de Hohenzollern amicițiă federală casei regescĭ Bavarese a Inălțimei Vóstre. La despărțire s'au presentatŭ la gară prințulŭ regentŭ cu toțĭ prinții casei bavarese. Impĕratulŭ a îmbrățișatŭ pe prințulŭ regentŭ și l'a sĕrutatŭ de mai multe orĭ. Intre bubuitulŭ tunurilorŭ și cântărĭ solemne ale corurilorŭ a plecatŭ trenulŭ la 10 și $\frac{1}{4}$ la Viena fiindŭ aclamatŭ în modŭ entusiasticŭ de cătră publicŭ.

Londra, 3 Octomvrie. Chalifulŭ *Abballah*, așa numitulŭ Madi, a rĕposatŭ în Chartum.

Alexandria, 3 Octomvrie. O corabiă de rĕsboiu italiană și una francesă au sositŭ în Suachim spre a lua pe bordŭ pe naționalii lorŭ, deórece se așteptă în fiăcare oră capitularea orașului.

DIVERSE.

Unŭ remediu contra filoxerei. Jurnalulŭ de agricultură practică din 10 Maiu publică o scrisóre a lui Maistre, care anunță, că Rohart tratéză prin trisulfura de carbonŭ viile filocserate. Totŭ acelașŭ ḑiarŭ în astă lună anunță: că podgoriile din Hérauli suntŭ pline de viéță și că multe persóne de valóre s'au dusŭ a constata și admira reușita luĭ Rohart prin trisulfura de carbonŭ.

Somnulŭ pescilorŭ. Unulŭ din naturaliștĭ, și anume Englesulŭ Carter, a făcutŭ, nu de multŭ, cercetărĭ fórte interesante asupra somnului pescilorŭ. Elŭ află că printre pescii carĭ trăescŭ în apele dulcĭ, d. e. crapulŭ, linulŭ, precum și alțĭ pescĭ, dormŭ periodicŭ ca și celelalte animale de pe uscatŭ. Totŭ astfelŭ și mulțĭ pescĭ de mare suntŭ cuprinșĭ mai multŭ séu mai puținŭ de somnŭ. Carter arată mai departe, că știuca nu dórme mai de locŭ séu de totŭ rarŭ. Schimbările meteorologice au mare influență asupra somnului pescilorŭ. Dênșii dormŭ totŭ atâtŭ de bine ḑiua ca și nóptea.

Cursulŭ pieței Brașovŭ
din 31 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.35	Vênd.	9.38
Argintŭ românescŭ .	„	9.30	„	9.34
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.57	„	9.59
Lire turcescĭ . . .	„	10.86	„	10.90
Imperialĭ	„	9.86	„	9.90
Galbinĭ	„	5.70	„	5.74
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	128.—	„	129.—
Discontulŭ	$6\frac{1}{2}$—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena
din 2 Octomvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.15
Renta de hârtiă 5%	90.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	146.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	112.50
Bonurĭ rurale ungare	104.50
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ . . .	104.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.50
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	130.25
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	122.75
Renta de hârtiă austriacă	81.—
Renta de argintŭ austriacă	82.05
Renta de aurŭ austriacă	109.80
Losurĭ din 1860	189.—
Acțiunile băncei austro-ungare . . .	871.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. .	302.75
Acțiunile băncei de creditŭ austr . .	309.80
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.76
Napoleon-d'orĭ	$9.59\frac{1}{2}$
Mărcĭ 100 imp. germane	$59.47\frac{1}{2}$
Londra 10 Livres sterlinge	121.90

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Nr. 810—1888.

CONCURSŬ

Pentru postulŭ de învĕţătorŭ dirigente dela scóla grăniţăréscă din Barumare, comitatulŭ Huniedórei, cu salariu anualŭ de 300 fl. v. a. apoi cortelŭ şi lemne de focŭ, prin acésta se escrie concursŭ cu terminulŭ până la *15 Octomvrie st. n. a. c.*

Reflectanţii sĕ-şĭ subştérnă petiţiunile lorŭ instruite cu documentele prescrise de lege la

Comitetulŭ administratoriu de fondulŭ scolasticŭ alŭ foştilorŭ grăniţerĭ din regimentulŭ românescŭ I la Sibiiu.

163,2—1

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după amédĭ.
Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.